

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1888. Första Kammaren. N:o II.

Lördagen den 3 Mars.

Kammaren sammanträdde kl. 1 e. m.

Justerades protokollen för den 24 och 25 i denna månad.

Upplästes och godkändes lagutskottets förslag till Riksdagens skrivelse, n:o 16, till Konungen angående upphäfvande af föreskriften om förnyelse af in-teckning för fordran.

Anmäldes och bordlades:

statsutskottets utlåtanden n:o 7, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjet-te hufvudtitel, innefattande anslagen till kongl. civildepartementet; och

n:o 25, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående använ-dande af medel till odlingslånefonden m. m.; äfvensom

bevillningsutskottets memorial n:o 3, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande 2 punkten af utskottets betänkande n:o 2, angående vilkoren för tillverkning af bränvin; samt

bankoutskottets memorial och utlåtande:

n:o 4, i fråga om afskrifning ur afdelningskontorets i Göteborg rä-kenskaper af åtskilliga fordringar; och

n:o 5, i anledning af väckt motion om anställande af undersök-ning, huruvida jemte guld bör användas annan metall såsom värde-mätare.

Föredrogs å nyo och företogs punktvis till afgörande lagutskot-tets den 28 och 29 sistlidne februari bordlagda utlåtande n:o 22, i anledning af väckta motioner om ändringar i konkurslagen den 18 september 1862.

Första Kammarens Prot. 1888. N:o 11.

1 punkten.

Godkändes.

2 punkten.

Om ändrade
föreskrifter
i afseende
på arfvode
för konkurs-
bos förvalt-
ning.

Herr Claëson: Det händer understundom, att man tillvitar lagstiftningen missförhållanden, hvartill den alldeles icke bär skulden. Ett sådant fall föreligger enligt min tanke just nu.

Jag kan icke bestrida, att arfvode för en konkursförvaltning mången gång utgår med ett högre belopp än nödigt och skäligt är, men jag vågar påstå, att icke den nu antastade lagparagrafen föranleder utan tvärtom söker förebygga ett sådant förhållande. Enligt min tanke är det fullt riktigt, att lagstiftaren i allmänhet öfverlemnade åt borgenärerne att bestämma beloppet af ersättning för hvad personer åt dem utföra. Två inskränkningar äro dock gjorda, den ena, att arfvodet icke må bestämmas efter tid, så att sysslomännen hafva fördel af att draga ut på tiden med konkursens utredning, och den andra, att om någon borgenär, stor eller liten, eller ock gäldenären finner arfvodet vara för högt tilltaget, kan han vända sig till rätten för rättelses vinnande.

Jag tror icke att man skall kunna påstå, att om man vänder sig till rätten i sådana fall, våra underdomstolar vilja bestämma ett högre arfvode än skäligt är. Skulle emellertid i något fall borgenär hysa misstanke om partiskhet i underdomstolens beslut, står det ju honom öppet att gå till högre rätt, der det väl icke kan finnas det ringaste skäl att förutsätta något intresse, som skulle kunna förvilla ett opartiskt omdöme. Om nu borgenärer icke begagna sig af denna sin rättighet, så är detta icke lagens fel utan deras eget, helst besväret och kostnaderna med att hänskjuta frågan till rättens afgörande äro ganska ringa.

Nu är det ifrågasatt, att i stället för detta sätt att gå till väga skulle införas en bestämd taxa, något i min tanke högeligen olämpligt. Det är redan principiellt orätt, att staten skall bestämma en viss taxa, enligt hvilken arfvoden skulle utgå till enskilda personer för hvad desse göra åt andra. Skulle man slå in på den vägen, kunde man ju äfven fordra att statsmagterna skulle bestämma arfvoden åt styrelseledamöter i aktiebolag och dylikt. Äfven om man icke fäster sig vid det principvidriga i saken, skall en på förhand bestämd taxa vid tillämpningen lemna sämre resultat än de nuvarande lagbestämmelserna. Det nu föreliggande förslaget till taxa, som är af motionären, herr Boström, framställt, har utskottet visserligen icke kunnat gilla i dess detaljer, men då det dock föranledt utskottets hemställan, skall jag bedja att något få granska detsamma.

Enligt den ifrågasatta taxan skulle arfvodet för en konkursförvaltning kunna nedgå ända till 30 öre, och ej få stiga högre än till 5,000 kronor, huru stor konkursen än må vara. Att någonsin arfvodet för en konkursförvaltning skall, om tillgång till större belopp finnes, kunna nedgå till 1 krona och derunder, att fördelas emellan sysslomännen och rättens ombudsman tror jag vara orimligt, och likaså

anser jag, att så stora konkurser kunna förekomma, att 5000 kronor är ett alltför lågt arfvode för konkursutredningen. Deremot har motionären föreslagit en taxa i dessa medelstora konkurser, der sysslomansarfvodet gemenligen spelar en större roll, som borgenärerne mången gång med rätta kunna finna för hög. Äfven om Kongl. Maj:t skulle undanrödja dessa missförhållanden, så skola ändå, enligt min tanke, oegentligheter vidlåda hvarje taxa.

Om ändrade föreskrifter i afseende på arfvode för konkursbos förvaltning.

(Forts.)

Utskottet har emellertid, då det förordat, att en ändring skulle göras i den rigtning herr Boström anvisat, tillagt:

»Äfven andra utvägar kunna dock tänkas till vinnande af det åsyftade målet. Ett steg dertill skulle innefattas redan i införandet af en föreskrift, att arfvodet skall bestämmas särskildt för sysslomännen och särskildt för rättens ombudsman, hvarigenom desses gemenlighet i intresse skulle åtminstone i viss mån upphävas. Ett annat sätt vore att rätten i hvarje fall skulle pröfva borgenärernas beslut i förevarande ämne.» Jag tror dock, att äfven dessa utvägar skulle medföra en försämring i lagen. Det förra sättet skulle ställa ombudsmannen i ett större beroende af borgenärerne än han nu är och mera fresta honom att icke nog sjelfständigt uppträda gent emot anspråk af större borgenärer, när sådant kunde komma i fråga.

Det tredje förslaget eller, att låta rätten i hvarje fall pröfva borgenärernas beslut i förevarande ämne strider åter emot andan i vår lagstiftning i allmänhet och särskildt konkurslagen, som ej vill att sådant, hvarom icke är tvist, skall till onödigt besvär, tidsutdrägt och kostnad dragas under rättens pröfning.

Enligt min tanke är 67 § konkurslagen verkligen fullt tillfredsställande och de öfverklagade bristerna bero icke på innehållet i paragrafen utan derpå, att personer icke begagna sig af de förmåner, som bjudas dem, hvadan och då hvarje af de ifrågasatta ändringarne skulle blifva en försämring, jag yrkar afslag såväl å motionen som å lagutskottets hemställan.

Herr Huss: Den reservation, som jag afgifvit, är, såsom kammarens ledamöter behagade finna, icke rigtad emot utskottets hemställan. Äfven jag har ansett att de klagomål öfver rådande missförhållanden i fråga om arfvode för konkursbos förvaltning, hvilka såväl af herr Boström som äfven inom utskottet af ledamöter från olika landsändar framburits, icke böra lemnas obeaktade, helst dessa klagomål, hvilka förnämligast äro rigtade emot det höga arfvode, som i de flesta fall tillkommer rättens ombudsman, otvifvelaktigt komma att, om de lemnas utan afseende, öfvergå till ett alltmer enstämmigt yrkande på upphäfvandet af denna institution, hvars nytta snart sagdt hvarje domare i landet torde finnas villig att vitsorda. Men jemte det jag sålunda instämt uti utskottets hemställan har jag dock varit af olika mening beträffande den rigtning, hvori en reform uti ifrågavarande afseende bör gå. Sjelf har jag inom utskottet förordat en ändring i gällande lagstiftning, gående derpå ut, att arfvodet skulle bestämmas särskildt för rättens ombudsman och särskildt för gode män och sysslomän. Erfarenheten har nemligen visat, att sysslomännen, de der i de flesta fall sjelfve äro fordringsegare till jämförelse-

*Om ändrade
föreskrifter
i afseende
på arfvode
för konkurs-
bos förvalt-
ning.*

(Forts.)

vis höga belopp och dertill ombud för å annan ort bosatte fordrings-
egare, derigenom blifva i tillfälle att uppdrifva arfvodet för konkurs-
förvaltningen till en allt för hög summa. Då nu, enligt gällande lag,
rättens ombudsman i regel skall hafva en tredjedel af arfvodet — en
för bemälda funktionär synnerligen gynsam proportion — blifver
följden den att denne för den ofta nog ringa uppoffring af tid och
omtanke, som hans värf påkallat, kommer att njuta arfvode till ett
oskäligen högt belopp. Borttager man åter bestämmelsen om ett för
rättens ombudsman, gode män och sysslomän gemensamt arfvode och
låter arfvodet åt den förstnämnde bestännas särskildt, så följer
deraf, att denne icke vidare kan profitera af den hos sysslomännen i
allmänhet rådande benägenhet, att uppdrifva arfvodet för konkurs-
förvaltningen till ett alltför högt belopp, utan får sin lön afpassad
endast efter det mått af tid och insigt, som hans värf i hvarje sär-
skildt fall tagit i anspråk. Huruvida åter i ty fall hans arfvode bör
bestännas i första hand af borgenärerne sjelfve eller, på förslag af
dem, utaf rätten, är en fråga, som faller inom detaljbestämmelsernas
område, hvadan jag icke vill derpå inlåta mig. Jag inskränker mig
endast till att uttala den öfvertygelse att en reform i nu angifna
syfte helt säkert skulle minska kostnaderna för konkursbos förvalt-
ning, gifva rättens ombudsman en skälig lön och, hvad som icke är
det minst viktiga, i väsentlig mån bidraga till att undanrödja den
inom landet allmänt rådande oviljan emot denna institution.

Hvad åter beträffar gode männen och sysslomännen, tror jag den
enda utvägen till förekommande af att deras arfvoden uppdrivas till
oskäligen höga belopp vara att söka deri, att domaren får skilja par-
terna emellan. Ätminstone kan jag icke tänka mig något annat sätt
att på ett tillfredsställande sätt ordna saken. Men framför allt måste
jag motsätta mig förslaget att aflöna dessa funktionärer efter taxa
och åberopar jag till stöd därför de skäl, som återfinnas i min re-
servation. Till dessa skäl vill jag lägga, att en dylik form af aflö-
ning till äfventyrs kan vara lämplig vid förrättningar, hvilka, såsom
t. ex. exekutiv försäljning af fastighet, och fördelning af köpeskil-
lingen därför, i de flesta fall äro af enahanda art och omfång och
under en längre tidsperiod verkställas af samma person, hvadan
denne, derest i ett fall taxan icke gifver honom tillräcklig godtgö-
relse, har att i ett annat påräkna mer än tillräckligt ersättning, men
att slik form för aflöning lämpligen ej kan användas i afseende å
förrättningar, hvilka äro till sin art och omfattning högeligen skif-
tande och hvilkas utförande tilläfventyrs blott en eller annan gång i-
frågakommer för samma person, hvadan denne icke har att påräkna
någon sådan kompensation, som den nyss antydda.

Detta har jag velat hafva till protokollet antecknad, men fram-
ställer icke något yrkande.

Herr Sjöcrona: Om det kan sägas rörande en lagbestämmelse
uti ett ämne, sådant som det föreliggande, att den, sedd från teore-
tisk synpunkt, är fullt riktig, äfven om den icke visat sig praktiskt
motsvara det mål, man dermed åsyftat, så är visserligen förhållandet
sådant med den nu ifrågakommande bestämmelsen uti 67 § konkurs-

lagen. Här är fråga om arfvode för förvaltningen af medel, som af enskild person blifvit till borgenärer afträdde och ingenting kan väl då vara rättigare, än att dessa sjelfva få fatta beslut om hvad de vilja gifva i arfvode för en sådan förvaltning. Genom nämnda § är minoritetens rätt tillgodosedd på så sätt, att om minoriteten icke är nöjd med det beslut majoriteten fattat i afseende å arfvoden, har den rätt att underställa frågan domstolens pröfning. Detta är ju äfven fullt principiellt riktigt. Erfarenheten har emellertid visat, att denna lagbestämmelse icke motsvarar sitt ändamål. Från alla delar af riket höras klagomål öfver att rättens ombudsmans och sysslomännens arfvoden uppgå till alldeles oskäligt höga belopp och att desse på en konkursförvaltning kunna förtjena små förmögenheter, då deremot borgenärerna få litet eller intet. Härei torde, såsom en ärad ledamot af lagutskottet nyss anmärkt, vara att söka orsaken till det stora missnöje, som inom hela riket gör sig gällande emot rättens ombudsmansinstitutionen, hvilken emellertid lagutskottet och nu nyss äfven Första Kammaren ansett icke böra borttagas. Frågar man nu efter anledningen dertill, att 67 § konkurslagen icke motsvarar sitt ändamål, torde svaret vara lätt att finna. Sysslomännen äro oftast stora fordringsegare i konkursen och hafva således en stor rösträtt, hvilken de ytterligare genom fullmagter utvidga. De äro således de bestämmande i afseende å arfvodenas belopp och ombudsmannen har med dem i detta afseende ett gemensamt intresse. Man är i allmänhet icke synnerligen påpasslig med att inställa sig vid sammanträden i konkurs, emedan det är förenadt med besvär och kostnad; men i följd häraf försumma borgenärer ofta att bevaka sin rätt och försitta tiden att underställa frågan domstolens pröfning. För anställande af den för sådant ändamål nödiga rättegång är man dessutom obenägen, när man äfventyrar, att ingenting vinna, men få betala rättegångskostnaderna. Kommer likväl en sådan fråga inför domstol, så är det ingalunda visst, att, såsom den förste ärade talaren förutsatte, domstolen alltid kan bestämma arfvodena så att de blifva de rättaste. Domstolen måste vara bunden af vissa bevisningsregler och har ofta svårt, att då en stor majoritet inom borgenärerna förklarar, att det eller det arfvodesbeloppet är lämpligt, i väsentlig mån nedsätta detsamma. Inom lagutskottet anfördes ett fall, då en domstol väl i betydlig mån nedsatt ett af borgenärerne beslutadt förvaltningsarfvode men ändå sett sig nödsakad bestämma beloppet högre än som kunde anses skäligt.

Utskottets ledamöter hafva alla varit eniga om, att någonting i detta afseende borde göras; endast i afseende å sättet, huru förändringen borde ske, har någon skiljaktighet egt rum.

Den siste ärade talaren önskade en sådan ändring, att arfvodena bestämdes särskildt för rättens ombudsman och särskildt för sysslomännen, för att derigenom skilja deras intressen från hvarandra. Möjligen kan detta, såsom utskottet antydt, innebära någon förbättring, men det är min åsigt, att något väsentligt dermed icke skulle vinnas. Man torde nemligen kunna om detta förslag säga detsamma som om 67 § i konkurslagen enligt dess nuvarande lydelse, att för-

Om ändrade föreskrifter i afseende på arfvode för konkursbos förvaltning.
(Forts.)

Om ändrade slaget är teoretiskt riktigt men icke praktiskt ledande till det åsyftade målet.

föreskrifter i afseende på arfvode för konkursbos förvaltning.

(Forts.)

En annan ledamot af utskottet har ansett, att frågan om arfvodets belopp alltid borde underställas domstolens pröfning och att derigenom det åsyftade målet skulle vinnas. Emot detta ber jag att få åberopa hvad jag förut yttrat angående möjligheten för domstol att i sådana frågor träffa det rätta. En tredje ledamot af utskottet ansåg, att arfvodet till rättens ombudsman och sysslomännen borde utgå efter resereglementet. Om detta förslag torde jag icke behöfva vidare yttra mig. Återstår således den utväg, som utskottet i första rummet förordat. Jag erkänner gerna, att emot detta kan göras befogade anmärkningar, som också blifvit i reservationen framhållna, men jag åberopar å andra sidan hvad utskottet anfört, att åtminstone hvad rättens ombudsman beträffar, om han i det ena fallet kan få för litet, så får han så mycket mera vid ett annat tillfälle.

Jag erkänner äfven villigt, att den förste ärade talarens anmärkning, att taxebestämmelse för sysslomännen, som äro enskilda personer och hafva ett enskildt uppdrag, kan synas icke vara fullt principenlig. Dock kan jag icke erkänna, att hans jemförelse mellan sysslomännen och styrelseledamöterna i ett aktiebolag är riktigt hållbar. Sysslomännen stå nemligen under uppsigt af den utaf rätten tillsatta ombudsmannen och i sista hand under uppsigt af rätten sjelf. De äro väl således mera att betrakta såsom allmänna funktionärer än jemförlige med styrelseledamöter i ett enskildt bolag.

Som nu utskottet icke hemställt någonting annat än att, då ett verkligt behof i detta afseende föreligger, Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t ville taga denna sak i öfvervägande, tillåter jag mig yrka bifall till denna utskottets hemställan.

Herr Bergius: I likhet med hvad herr Huss i sin reservation anfört och de två första talarne vidare utvecklat, tror äfven jag, att det blir svårt, om icke omöjligt, att på ett tillfredsställande sätt bestämma förvaltningsarfvodet i konkurs efter en gifven taxa. Det kan icke heller vara lämpligt, såsom den siste talaren antydde, att det ena konkursboet skulle betala mer än arbetet vid dess förvaltning vore värdt och att låta detta utjemnas dermed att ett annat konkursbo finge betala mindre än det vore värdt. Jag tror äfven, i likhet med den förste talaren, att det nuvarande stadgandet, i fall det riktigt tillämpas, är ganska tillfredsställande. Det beror ju i första hand på borgenärerna att bestämma arfvodets belopp, och den, som dermed är missnöjd, är berättigad att underställa frågan rättens ompröfning, och jag tror, att rätten vid pröfningen af denna sak icke skall fästa sig vid den större eller mindre majoritet af fordringsegare, som bestämt arfvodet, utan endast taga i betraktande hvad förvaltningsarbetet kan vara värdt. Vidare beror det, såsom den förste talaren anmärkt, på rätten att bestämma ombudsmannens arfvode, hvilket icke alltid behöfver utgå med en tredjedel utan kan nedsättas, om skäl dertill förefinnas.

Hvad det af herr Huss framställda förslaget i öfrigt vidkommer, så torde det visserligen vara ganska beaktansvärdt, men i detta syfte

har icke något yrkande blifvit gjordt. Här föreligger endast yrkande på antingen bifall till eller afslag å herr Boströms motion, i hvilket senare yrkande jag, för min del, instämmer och anhåller således om afslag å lagutskottets hemställan i förevarande punkt.

*Om ändrade
föreskrifter
i afseende
på arfvode
för konkurs-
bos förvalt-
ning.*

(Forts.)

Herr Unger, Magnus: Jag ville i korthet gifva tillkänna, att äfven jag yrkar afslag å utskottets hemställan af skäl, som hufvudsakligen äro anförda af herrar Claëson och Bergius.

Lagutskottets ärade ordförande tyckes förmäna att misstaget med belöpande konstnader för konkursförvaltning är så stort i landet, att man för den skull bör göra ändring i 67 § konkurslagen. Jag för min del, tror dock, att detta missnöje egentligen kommer från borgenärerna i konkursen, hvilka, om de äro missnöjda med det för konkursförvaltningen bestämda arfvodet lätt kunna söka, och, om missnöjet är befogadt, vinna ändring i detta afseende, utan snarare från personer, som icke fått förtroendet att vara rättens ombudsman eller sysslomän och afundas dem deras arfvoden. Deraf detta skrik om oskäligt stora konkurskostnader, hvilket man synes mig hafva öfver-skattat, då man på grund deraf förordat den nu föreslagna skrivel-sen.

För öfrigt skulle Riksdagen af Kongl. Maj:t begära för mycket, om Riksdagen verkligen skulle, såsom lagutskottet föreslagit, »i skrivel-se anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till ändring i gällande konkurslag i syfte att medelst bestämda föreskrifter i afseende å arfvodet för konkursbos förvaltning förekomma att samma arfvode kan uppdrivas till oskäligt belopp».

Huru skall Kongl. Maj:t kunna gifva »bestämda föreskrifter» om arfvode för konkursbos förvaltning, då förhållandena här variera i oändlighet? Den ena konkursen kan t. ex. hafva jemförelsevis litet kapital, men föranleda till mycken tvist, en annan återigen förete stora kapital, men ringa tvistigheter o. s. v.

Jag tror derföre, att Kongl. Maj:t icke kan meddela några bestämda föreskrifter i detta hänseende, utan att saken bäst öfverlem-nas, såsom hittills, till borgenärernas eget eller, i händelse af missnöje, till rättens afgörande.

Hvad nyttan och nödvändigheten af rättens ombudsmansinstitu-tionen beträffar, så vet hvar och en, som varit antingen domare eller part i konkurs, hvilken oändlig mängd tvister, som skulle till dom-stolen hänskjutits, derest icke rättens ombudsman funnits. Dessa tvister hafva då uppgjorts genom förlikning inför parterna. Men en sådan förlikning kan endast ske genom ojäfvig person, och då sysslomännena vanligen sjelfve äro parter, kunna de icke såsom medlare emellan parterna fungera, utan tillkommer detta rättens ombudsman, som i de flesta fall är parterna i konkurssaken till stort gagn och förtjenat sitt arfvode.

På grund af hvad jag nu haft äran anförä och på de skäl i öfrigt, som af herrar Bergius och Claëson blifvit framhållna, får jag yrka afslag å lagutskottets i nu föredragna punkten framställda skrivel-seförslag.

*Om ändrade
föreskrifter
i afseende
på arfvode
för konkurs-
bos förvalt-
ning.*

(Forts.)

Herr Lithander: Herr grefve och talman, mina herrar! Det är icke min mening att vidlyftigt orda i frågan, gentemot de många jurister, hvilka redan haft ordet, men jag vill dock icke låta den passera förbi utan att hafva lemnat det meddelandet, att inom handelscorpsen och dess s. k. köpmansföreningar har man ingalunda funnit rättens ombudsmansinstitutionen motsvara de förväntningar man gjort sig på densamma eller de kostnader, den medför för hvarje konkurs. Sveriges allmänna handelsförening har ock därför, genom sin styrelse, redan förliden höst hos Kongl. Maj:t gjort underdånig framställning om nödig ändring, hvilket förklarar att handelscorpsen icke framkommit till Riksdagen med någon motion i samma syfte, alldenstund man först anser sig böra afvakta hvad Kongl. Maj:t möjligen kan finna anledning åtgöra i saken. — Jag har därför intet yrkande att göra.

Herr Carlborg: Då meningarne i denna fråga tyckas vara delade äfven bland juristerna af denna kammars ledamöter, ber jag att få påpeka några förhållanden från verkligheten.

Jag medgifver villigt, att 67 § i gällande konkurslag är fullt tillfredsställande i hvad den rör bevarande af minoritetens rätt, i fall den nemligen begagnar sig af de föreskrifter, som paragrafen i detta hänseende innehåller. Men så sker emellertid icke. Det tillgår vanligen så vid konkurssammanträden, att der uppträder en person, försedd med fullmagter från de flesta af fordringsegarne. Denne tvekar icke att rösta på sig sjelf till syssloman och blir det också i de flesta fall. Sedan han fått dessa fullmagter på sig öfverlätna, blifva vanligen sammanträdena angående konkursbos förvaltning så fåtaligt besökta, att de med sina fullmagter försedda ombuden få ensamt diktera alla besluten. Detta föranleder å andra sidan det till, att dessa beslut sällan öfverklagas. Skulle så någon gång likväl ske, hafva de klagande oftast förlorat sin rätt, ty de hafva icke tagit reda på, när sammanträdet hållits, och vid klagomålets hänskjutande till rätten är då rätten förhindrad att upptaga målet till pröfning.

De från flera delar af landet ofta återkommande ropen på ändring i detta öfverklagade ämne, anser jag, för min del, berättigade och har jemväl i lagutskottet biträdt den åsigten, att något borde göras. Men jag tror icke att de öfverklagade olägenheterna kunna afhjelpas genom en taxa, hvilket herr Huss, enligt min åsigt, på goda grunder afstyrkt.

Skulle således kammaren icke kunna antaga lagutskottets betänkande, sådant det här föreligger, och deri det hemställes: »att Riksdagen ville i skrifvelse anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till ändring i gällande konkurslag i syfte att medelst bestämda föreskrifter i afseende å arfvodet för konkursbos förvaltning förekomma att samma arfvode kan uppdrivas till oskäligt belopp», så vågar jag vördsamt yrka att kammaren måtte besluta återremiss till lagutskottet för att lemna utskottet tillfälle att möjligen finna något bättre sätt till frågans lösning än det nu föreslagna, ty att något bör göras vidhåller jag på det bestämdaste.

Herr Nyström: Äfven jag kan intyga att det å de nordliga orterna råder ett stort missnöje med de förhållanden, som i herr Bostroms motion blifvit påpekade och nu af lagutskottet äfven vitsordade. Jag tror att det i allmänhet, åtminstone i de norrländska provinserna, tillgår så som den siste talaren skildrade, och på grund af min egen erfarenhet såsom deltagare i flera konkurser kan jag bestyrka, att det nu stadgade sättet för bestämmande af arfvode för konkursbos förvaltning är mycket olämpligt, enär, såsom talaren sade, detta ofta kan bero på några fås beslut, hvilka fått på sig hopsamlade de fleste fordringsegares fullmagter och dermed också hafva all afgöranderätt.

Jag vill visserligen icke göra något bestämdt yrkande i denna sak men skulle dock vilja framhålla ett förslag, som torde förtjena att tagas i mera allvarligt betraktande, men som en föregående talare som hastigast antydde utan att derpå lägga någon vidare vikt, nemligen att såväl rättens ombudsmans som sysslomäns arfvode egentligen borde utgå efter dagtraktamente för den tid och möda, som erfordras för konkursbos förvaltning, jemte resekostnad, hvilket dagarfvode kunde gerna höjas utöfver hvad resereglementet föreskrifver. Derigenom skulle åtminstone mera rättvisa åstadkommas, och det skulle icke blifva så svårt som nu att med framgång öfverklaga de missförhållanden som för närvarande råda.

Herr Fröberg: Missnöjet med arfvode för konkursbos förvaltning har efterträdt de klagomål, som före tillkomsten af nu gällande konkurslag låto temligen högljudt höra sig deröfver att konkurserna blefvo långvariga och mången gång sällan eller aldrig blefvo afslutade medelst slutlig utdelning, men dessa klagomål hafva dock nu tystnat, och detta förhållande tillskrifver jag hufvudsakligen rättens ombudsmansinstitutionen. Emellertid är missnöjet med dryga och stora arfvoden för konkursutredningar nu ofta förekommande och äfven berättigadt. Stundom uppdrivas dessa arfvoden till oskäligt höga belopp. I allmänhet bestämmes arfvodet endast af några få, isynnerhet när fråga är om någon närings- eller handelsidkares konkurs. Der går så till, att handelsföreningarne i riket hafva sina ombud, dem föreningsmedlemmarne, såsom varande fordringsegare, utrusta med en större mängd fullmagter, hvilka göra ombuden till de allena afgörande och bestämmande. Nu åtnjuta dessa ombud en ganska ringa aflöning för det bestyr de i allmänhet hafva att för sina hufvudmän utföra, men derföre skola de också i stället få ersättning just i förmånen att blifva gode män och sysslomän i de konkurser, der handelsföreningarnes medlemmar äro fordringsegare. Deraf kommer oftast det missförhållande, att arfvodet för konkursbos förvaltning uppdrifves alldeles för mycket. Nu säger man, att det beror på borgenärerna sjelfva att söka rättelse häre. Ja, det kan ju låta säga sig. Men ehuru väl de enskilde borgenärerna äro intresserade af så stor utdelning som möjligt, vilja de likväl icke underkasta sig de besvär och kostnader, som äro en följd af en rättegång, hvaraf vinsten ofta är tvifvelaktig, och deraf kommer det sig, att rättelse ej sökes, men klagomålen fortfara. För vinnande af rättelse i ofvan anmärkta afseende torde det således vara nödigt, att vidtaga erforderliga ändrin-

*Om ändrade
föreskrifter
i afseende
på arfvode
för konkurs-
bos förvalt-
ning.*
(Forts.)

Om ändrade föreskrifter i afseende på arfvode för konkursbos förvaltning. gar i konkurslagens föreskrifter om bestämmande af arfvode för konkursutredningar.

Mig synes ganska lämpligt att med afseende på detta arfvode göra åtskillnad mellan rättens ombudsman och sysslomännen så till vida, att arfvodet bestämmes särskildt för rättens ombudsman och särskildt för sysslomännen, så att deras gemensamhet i intresse härutinnan kommer att upphöra; och torde arfvodet åt rättens ombudsman böra utgå efter en bestämd taxa. Hvad sysslomännens arfvode åter angår, tror jag, att andra grunder böra tillämpas. Bäst vore kanske att låta borgenärerne bestämma sysslomännens arfvode men tillika öfverlemna åt rätten att, efter ombudsmannens hörande, pröfva borgenärernas derom fattade beslut, som alltså alltid skulle underställas rättens vidare granskning.

Utskottet har nu uppgifvit tre särskilda sätt, hvarpå frågan skulle kunna lösas dock utan att uttala någon önskan derom, att sådant ovilkorligen borde ske på någotdera af de uppgifna sätten, utan öfverlemnar utskottet fastmer åt Kongl. Maj:t att för Riksdagen framställa det förslag, som kan finnas vara det lämpligaste för frågans lösning. Hvertill det, vid sådant förhållande och då någon anmärkning ej göres emot utskottets slutliga hemställan, skulle tjena, att, på sätt Herr Carlborg yrkat, återremittera ärendet till utskottet för att utskottet måtte framlägga ett annat förslag, som endast skulle afse motiveringen, men i allt öfrigt skulle innehålla detsamma som utskottet nu föreslagit, det kan jag icke inse; hvarföre jag anhåller om bifall till utskottets förslag i denna punkt.

Efter härmed slutad öfverläggning gjorde herr greffen och talmannen enligt de derunder framställda yrkandena propositioner, först på godkännande af förevarande punkt, vidare på dess återförvisning till lagutskottet och slutligen på afslag å hvad utskottet i punkten hemställt, samt förklarade, efter att hafva upprepat propositionen på punktens godkännande, sig finna denna proposition vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, i anledning hvaraf och sedan såsom kontraposition dervid antagits afslag å utskottets hemställan, uppsattes, justerades och anslogs följande omröstningsproposition:

Den, som godkänner 2 punkten i lagutskottets utlåtande n:o 22, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner nej, afslås utskottets hemställan.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—62;

Nej—21.

3 och 4 punkterna.

Godkändes.

Föredrogos å nyo och godkändes lagutskottets den 28 och 29 sistlidne månad bordlagda utlåtanden:

n:o 23, i anledning af väckt motion om ändring i gällande lagbestämmelser rörande ränta å försträckningar i penningar;

n:o 24, i anledning af väckt motion om ändrade bestämmelser i fråga om domhafvandes skyldighet att utfärda uppropplistor; samt

n:o 25, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 15 kap. 11 § kyrkolagen.

Justerades två protokollsutdrag för detta sammanträde, hvarefter kammaren åtskildes kl. 1,58 e. m.

In fidem
A. von Krusenstjerna.

Tisdagen den 6 Mars.

Kammaren sammanträdde kl. 2,30 e. m.

Herr statsrådet friherre *Palmstierna* aflemnade Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående fortsättande under år 1889 af arbetena på nya kasernetablissemment för Svea lifgarde och andra lifgardet m. m.

Justerades protokollet för den 28 sistlidne februari.

Anmälades och bordlades:

statsutskottets utlåtande n:o 5, angående regleringen af utgifterna under riksstatens fjerde hufvudtitel, omfattande anslaget till landtförsvaret;

bevillningsutskottets betänkande n:o 4, angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter;

lagutskottets utlåtande n:o 28, i anledning af väckta motioner i fråga om kostnaderna för folkskoleväsendet; äfvensom

Första kammarens tillfälliga utskotts betänkanden:

n:o 1, med anledning af herr Smiths motion, n:o 26, rörande upphörande af enskilda bankers rätt att utgifva egna banksedlar å 10 kronor;

n:o 2, i anledning af väckt motion om åstadkommande af en allmän pensionsinrättning för barnmorskor; samt

n:o 3, angående herr von Ehrenheims motion, n:o 70, rörande tillägg till de för Riksdagen antagna reglementariska föreskrifter.

Upplästes två till kammaren inlemnade protokoll af följande lydelse:

År 1888 den 5 mars sammanträdde kamrarnes valmän för att, jemlikt 71 och 73 §§ riksdagsordningen, utse Riksdagens fullmäktige

i riksbanken jemte suppleanter för dem; och befunnos efter valför-
rättningens slut hafva blifvit utsedde till

ordförande:

grefve *Lewenhaupt, Carl Magnus Casimir*, f. d. kapten med 48 röster;

öfrige fullmäktige:

herr <i>Arnberg, Johan Wolter</i> , filosofie doktor	med 48 röster
» <i>von Ehrenheim, Pehr Jacob</i> , f. d. statsråd	» 48 »
friherre <i>Fock, Alfred Henrik Eduard</i> , kansliråd	» 48 »
herr <i>Larsson, Liss Olof</i> , riksdagsman	» 48 »
» <i>Richter, Fredrik</i> , sekreterare	» 48 »
» <i>Törnebladh, Henrik Ragnar</i> , lektor	» 48 »

suppleanter:

herr <i>Lund, Fredrik Magnus</i> , riksdagsman	med 47 röster
» <i>Mallmin, Lars Petter</i> , riksdagsman	» 46 »
» <i>von Hedenberg, Robert Georg</i> , kommendörkapten	» 45 »

Patric Reuterswärd.

Emil Königsfeldt.

A. P. Danielson.

Axel Swarthing.

År 1888 den 5 mars sammanträdde kamrarnes valmän, för att,
jemlikt 71 och 73 §§ riksdagsordningen, utse Riksdagens fullmäktige
i riksgäldskontoret jemte suppleanter för dem; och befunnos efter
valförrättningens slut hafva blifvit utsedde till

ordförande:

friherre *Åkerhielm, Johan Gustaf Nils Samuel*, öfverste-
kammarjurkare

med 48 röster

öfrige fullmäktige:

herr <i>Anderson, Frans Albert</i> , generaldirektör.....	med 48 röster
» <i>Boström, Erik Gustaf</i> , riksdagsman	» 48 »
friherre <i>Nordenfalk, Johan</i> , godsegare	» 48 »
herr <i>Samzelius, Per</i> , statskommissarie	» 48 »
» <i>Sederholm, Edvard</i> , riksdagsman	» 48 »
» <i>Wersäll, Claës Richard</i> , kapten vid Kongl. Svea artilleri-regemente	» 48 »

suppleanter:

herr <i>Höglund, Otto Magnus</i> , grosshandlare	med 48 röster
» <i>Olsson, Nils</i> , i Åttersta, f. d. riksdagsman	» 47 »
» <i>Liljesköld, Erik Wilhelm</i> , kamrerare	» 46 »

*Patric Reuterswärd.**Emil Königsfeldt.**A. P. Danielson.**Axel Swartling.*

Dessa protokoll lades till handlingarna; och skulle Riksdagens kanslideputerade genom protokollsutdrag underrättas om deras innehåll med anmodan att låta uppsätta och till kamrarne ingifva förslag dels till förordnanden för de valde, dels till skrivelser till Konungen med anmälan om de förrättade valen, dels ock till den paragraf, som derom borde i riksdagsbeslutet intagas.

Föredrogs och bordlades den vid början af detta sammanträde aflemnade kongl. proposition.

Efter föredragning af ett från Andra Kammaren ankommet protokollsutdrag, n:o 88, med delgifning af nämnda kammares beslut i fråga om dess tillfälliga utskotts utlåtande n:o 3, med anledning af väckt motion om ändrade bestämmelser angående aflöning åt lärare och lärarinnor vid folkskolorna, beslöt Första Kammaren, på hemställan af herr vice talmannen, att hänvisa detta ärende till sitt tillfälliga utskott n:o 2.

Efter föredragning af ett från Andra Kammaren ankommet protokollsutdrag, n:o 89, med delgifning af nämnda kammares beslut öfver dess tillfälliga utskotts utlåtanden:

n:o 4, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående statsbidrag till undervisning i qvinlig slöjd; och

n:o 5 med anledning af väckt motion om indragning af den agrikulturkemiska försöksanstalten vid Ultuna samt om offentliggörande af en öfver resultaten vid anstalten utarbetad sammanfattning;

beslöt Första Kammaren, på framställning af herr vice talmannen, hänvisa den förra frågan till sitt tillfälliga utskott n:o 3 och den senare frågan till sitt tillfälliga utskott n:o 1.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran, lagutskottets den 29 sistlidne februari bordlagda utlåtanden n:is 26 och 27, äfvensom följande den 3 innevarande mars bordlagda ärenden, nemligen: statsutskottets utlåtanden n:is 7 och 25, bevillningsutskottets memorial n:r 3 samt bankoutskottets memorial n:o 4 och utlåtande n:o 5.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Fröberg* under 14 dagar från den 9 innevarande månad.

På framställning af herr grefven och talmannen beslöts, att på föredragningslistan till nästa sammanträde bland utskottsbetänkan- dena skulle uppföras främst de, som denna dag bordlagts första gången, derefter statsutskottets utlåtanden n:is 7 och 25, lagutskottets utlåtanden n:is 26 och 27, vidare bankoutskottets memorial n:o 4 och utlåtande n:o 5 samt sist bevillningsutskottets memorial n:o 3.

Justerades fem protokollsutdrag för detta sammanträde, hvarefter kammaren åtskildes kl. 2,52 e. m.

In fidem
A. von Krusenstjerna.
